

Bogumiła Urban

Większe umiejętności zawodowe poprzez ustawiczne kształcenie dorosłych (Helsinki, 17-21 października 2011)

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 3/3, 148-151

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

BOGUMIŁA URBAN

*Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu
Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie*

**WIĘKSZE UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWE POPRZEZ USTAWICZNE
KSZTAŁCENIE DOROSŁYCH
(HELSINKI, 17-21 PAŹDZIERNIKA 2011)**

W dniach od 17 do 21 października 2011 roku w Helsinkach odbyła się wizyta studyjna pod tytułem *Większe umiejętności zawodowe poprzez ustawiczne kształcenie dorosłych (Better working skills through lifelong adult education)*.

Organizatorem spotkania był Institute for Continuing Education PALMENIA, będący częścią University of Helsinki. Wizyta realizowana była pod auspicjami programu CEDEFOP – European Centre for Development of Vocational Training (Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego). CEDEFOP jest jednym z programów europejskich mającym na celu podnoszenie jakości kształcenia zawodowego osób dorosłych. Cel ten realizuje się podczas kilkudniowych spotkań w małych grupkach specjalistów z różnych krajów europejskich pracujących w podobnych obszarach edukacji. Jest adresowany do osób związanych z kształceniem, posiadających jednocześnie możliwość przekazania informacji uzyskanych w trakcie wizyty w swoim środowisku zawodowym i wśród społeczności lokalnej. Praca w małej grupie członków projektu (10-15 osób) ułatwia wymianę informacji i doświadczeń w gronie uczestników, w tym z przedstawicielami kraju goszczącego. Udział w wizycie studyjnej stwarza możliwość nawiązania kontaktów zawodowych oraz wymiany innowacyjnych idei. Jest też wyjątkową platformą do dzielenia się dobrymi praktykami z zakresu systemów edukacji w różnych krajach u uczestnika wizyty. Dla uczestników projektu wizyta stworzyła okazję do zaznajomienia się z fińskim bibliotekarstwem, powszechnie uznawanym za jedno z najlepszych na świecie.

W gronie uczestników wizyty byli przedstawiciele 9 krajów: Austrii, Belgii, Czech, Grecji, Hiszpanii, Polski, Portugalii, Rumunii i Turcji oraz kraju gospodarzy Finlandii. Językiem roboczym wizyty był język angielski. Cykl spotkań zapoczątkowany został w wieczór poprzedzający rozpoczęcie projektu w czasie nieformalnego powitania, podczas którego każdy z uczestników przedstawiał swą sylwetkę zawodową i oczekiwania wobec wizyty.

Zasadnicza część projektu składała się z 8 wykładów i prezentacji, które odbywały się w Palmenii lub w siedzibach różnych instytucji. Projekt rozpoczął się od wykładu wprowadzającego Dyrektora Palmenii Kauko Hämäläinenna na temat „Adult Education in Finland” (Edukacja dorosłych w Finlandii). Następnie była okazja do wysłuchania wykładu Aapo Koukku w siedzibie National Board of Education (Narodowa Rada ds. Edukacji) o fińskim systemie edukacji. Olli Petramo z Centre for Economic Development, Transport and Environment (Centrum Rozwoju Ekonomicznego, Transportu i Środowiska) zaprezentował uczestnikom temat „Labour market training in Finland” (Szkolenia dla rynku pracy w Finlandii).

Niezwykle interesujący okazał się wykład Minni Herno z Open University, która zaprezentowała osiągnięcia fińskich uniwersytetów otwartych pod tytułem „How can adult study for a degree or for better expertise”. O metodach pracy dydaktycznej informowano w wykładzie Tainy Törmä z Institute of Adult Education in Helsinki (Instytut Edukacji Dorosłych) zatytułowanym „Self-directed training, immigrant training” (Szkolenia w postaci samokształcenia, szkolenia imigrantów).

W jednym z licznych centrów technologicznych na obrzeżach Helsinek odbyła się prezentacja Jussi Jarret „Amiedu – the biggest provider of vocational adult education” (Amiedu – największa instytucja kształcenia zawodowego dla dorosłych), poprzedzona wizytacją tego centrum szkoleniowego. Niezwykle interesująca, zwłaszcza dla przedstawicieli szkolnictwa wyższego, była prezentacja przedstawiona przez Arję Hannukainen w Metropolia University of Applied Arts (Uniwersytet Sztuk Stosowanych Metropolia), obrazująca politykę indywidualizacji kształcenia oraz metody wspólnej pracy wykładowcy i studenta.

Ostatnie wystąpienie Sari Turunen z City of Helsinki Apprenticeship Bureau (Biuro Praktyk Zawodowych przy Radzie Miasta Helsinki) na temat „Apprenticeship in adult education” dotyczyło praktyk zawodowych w edukacji dorosłych.

W toku całej wizyty studyjnej uczestnicy prezentowali narodowe systemy edukacji dorosłych. Dzięki temu rozpoznano podobieństwa i różnice w podejściu do kształcenia dorosłych w różnych krajach europejskich, wymieniono poglądy na temat priorytetów w edukacji, narzędzi i metod pracy, dzielono się dobrymi praktykami. Omówiono wiele trudności występujących w poszczególnych krajach, wpływających na sytuację w edukacji (Grecja – problemy ekonomiczne; Turcja, Portugalia – problemy z imigrantami; Belgia – problemy z utrzymaniem jedności kraju; Polska, Finlandia, Czechy – niż demograficzny; Hiszpania – wysoki poziom bezrobocia).

Równocześnie prowadzono rozmowy na tematy omawiane podczas wykładów i prezentacji. Pośród uczestników spotkania dominowało przekonanie, że fiński system edukacji nie ma sobie równych wśród państw uczestników projektu. W Finlandii 49% społeczeństwa ma wyższe wykształcenie. Kraj ten eksportuje na cały świat myśl techniczną i edukację na najwyższym poziomie. Źródłem fińskiego sukcesu jest nie tylko bezpłatność usług edukacyjnych na wszystkich szczeblach (od opieki żłobkowej i przedszkolnej do uniwersytetów) oraz niewielka odpłatność kursów podnoszących kwalifikacje, przygotowujących do zawodu lub hobbistycznych. Jest nim również mentalność społeczeństwa fińskiego upatrującego w edukacji nie tylko szansę na lepszą pracę i płacę, ale traktującym wiedzę jako wartość autoteliczną.

Grupa porównywała rozwiązania w zakresie organizacji edukacji dorosłych, powiązań z rynkiem pracy, finansowania edukacji oraz monitorowania wyników. Omawiano kilka kwestii szczegółowych, w tym system kontroli instytucji edukacyjnych, certyfikacji instytucji szkolnictwa dorosłych (VET providers), edukacji dla integracji imigrantów. Zagadnieniom tym poświęcono dużo czasu podczas dyskusji, gdyż dla większości uczestników wizyty jest to bardzo ważny problem; w Polsce kwestia ta jest marginalna za względu na znacznie niższy niż w innych krajach poziom imigracji.

W wyniku porównań uwidoczniła się kwestia coraz bardziej wyraźnych różnic w wykształceniu ze względu na płeć – w każdym z krajów (za wyjątkiem Turcji) kobiety stanowią większość wśród studentów oraz absolwentów. Równe szanse w edukacji spowodowały wzrost wykształcenia kobiet. Rysuje się natomiast problem zbyt małej gotowości (w stosunku do kobiet) podejmowania edukacji przez mężczyzn.

Szczególnie dogłębnie analizowano zagadnienia łączenia teorii z praktyką w kształceniu dorosłych i związany z tym problem wyboru wykładowców posiadających nie tylko kompetencje pedagogiczne i podstawy teoretyczne lecz również doświadczenie praktyczne.

Program projektu „Większe umiejętności zawodowe poprzez ustawiczne kształcenie dorosłych” uzupełniły wizyty w Muzeum Narodowym oraz w Operze Narodowej w Helsinkach. Dzięki temu członkowie projektu mieli okazję poznać także kulturę Finlandii.

Ogólne wnioski z prac grupy podczas realizacji projektu:

1. Fiński system kształcenia dorosłych jako element całościowego systemu edukacji jest jednym z najlepszych na świecie, najefektywniej przygotowuje do pracy i życia we współczesnym społeczeństwie.

2. Finlandia dzięki wysokiemu wskaźnikowi PKB per capita może sobie pozwolić na bezpłatną lub płatną w bardzo niewielkim stopniu edukację na wszystkich poziomach. Niestety kraje o niższym dochodzie narodowym nie mogą powielić tych rozwiązań.
3. Źródłem sukcesu Finlandii w zakresie kształcenia jest nie tylko bezpłatność usług edukacyjnych lecz również mentalność Finów, którzy w ustawicznej nauce i kształceniu realizują swój model życiowy, traktując edukację nie tylko jako drogę do sukcesu zawodowego, awansu i wysokich uposażeń lecz także jako drogę do lepszego, bardziej świadomego życia osobistego w rodzinie.
4. Znaczenie systemu edukacji dorosłych w Europie będzie ustawicznie rosło. Przyczynia się do tego kilka czynników: starzenie się wielu europejskich społeczeństw, bezrobocie w niektórych profesjach, brak wykwalifikowanej kadry w innych zawodach, dynamiczny rozwój nowych technologii, konieczność skłonienia imigrantów do asymilacji z krajem gospodarza, globalna konkurencja, zwłaszcza z nowymi potęgami gospodarczymi świata.

Wyjazd do Finlandii w ramach programu CEDEFOP był bardzo owocny, program był dobrze przygotowany, zrównoważony pod względem treści i form pracy. Wart jest polecenia polskim bibliotekarzom, gdyż stwarza możliwości zapoznania się z fińskim nowoczesnym systemem edukacji, powszechnie uznawanym za najlepszy w Europie.